

Begrunnelsesplikt

Ved seniorrådgiver David Larsen

Statsforvalteren i Innlandet

16.04.2021

Rettsgrunnlag

- Den alminnelige regelen
 - Forvaltningsloven (fvl.) §§ 24 og 25
- Spesialregler
 - Naturmangfoldloven § 7 (strengere)
 - Opplæringsloven § 5-3 fjerde ledd (strengere)
 - Offentlighetsloven § 31 første ledd (mildere)
- Ulovfestede regler
 - Prinsipper om forsvarlig saksbehandling

Generelt om begrunnelsesplikten etter fvl.

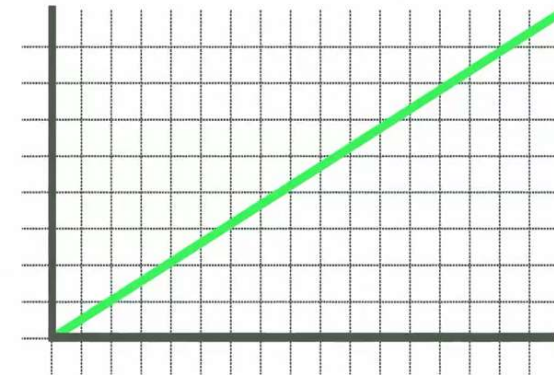
- Enkeltvedtak
- Avgjørelsesorganet
- Skriftlighet
- Minstekrav
- Relative krav
- Forholdet til ugyldighet

Foto: http://restoringpangea.com/wp-content/uploads/2014/12/writing_as_professional.jpg

Hva menes med relative krav?

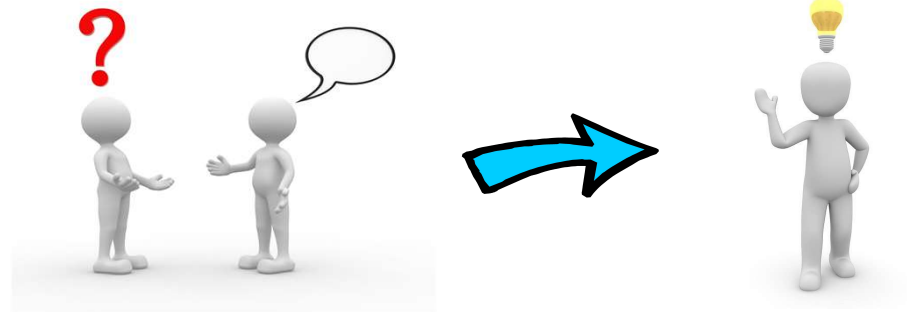
- Varierer fra sak til sak
- Vurderingsmomenter:
 - Spesiell eller «vanlig» sak?
 - Inngripende er vedtaket?
 - Reiser saken tvilsomme spørsmål?
 - Er vedtaket skjønnsbasert?

Formål

- Hensyn til partene
 - Forståelse
 - Ivareta av egne interesser
 - Tillit
- Hensyn til forvaltningen
 - Kvalitetssikring
 - Ressursbesparende
 - Klageinstansbehandling

Forvaltningsloven § 25

Første ledd: **Reglene**

«I begrunnelsen skal vises til de regler vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. I den utstrekning det er nødvendig for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholdet av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på»

Andre ledd: **Faktum**

«I begrunnelsen skal dessuten nevnes de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.»

Tredje ledd: **Skjønn**

«De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, bør nevnes. Er det gitt retningslinjer for skjønnsutøvingen, vil i alminnelighet en henvisning til retningslinjene være tilstrekkelig.»

Første ledd: Reglene

1. Plikt til å henvise
 2. Plikt til å gjengi
- Mer?
 - *Tolkningen* av reglene
 - *Bruken* av reglene

Eksempel – sak om fradeling

Eiendommen [redacted] har et bruttoareal (inkludert areal regulert til felles avkjørsel) på 1353,6 m² og et netto areal regulert til boligformål på 1101 m². I søknaden er brutto tomteareal lagt til grunn både ved beregning av tomtestørrelser og utnyttelsesgrad. Det er tomteareal regulert til boligformål som skal danne beregningsgrunnlaget. Eksisterende bolighus har et oppgitt areal på 127 m². Med krav om 2 biloppstillingsplasser av 18 m² utgjør bebygd areal 163 m². Med en tillatt utnyttelse på 25% BYA må gjenværende eiendom ha et areal regulert til boligformål på minimum 652 m². Restareal regulert til boligformål utgjør da 449 m².

Eksempel – sak om dispensasjon

05.02.2020 Utvalg for [REDACTED]

Behandling i møte:

Forslag fra SP, H, FrP og V v/ [REDACTED] (FrP):

[REDACTED] kommune godkjenner søknad om dispensasjon for påbygg og fasadeendring på eksisterende bolig, med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2.

Det begrunnes med at hensynet bak bestemmelsen i kommuneplanen ikke blir vesentlig tilsidesatt og etter en samlet vurdering er fordelene større enn ulempene.

- Vi får utvikling og beboelse i et område av kommunen hvor det er ønskelig
- Huset blir ivaretatt og brukt

Foto: Statsforvalteren i Innlandet

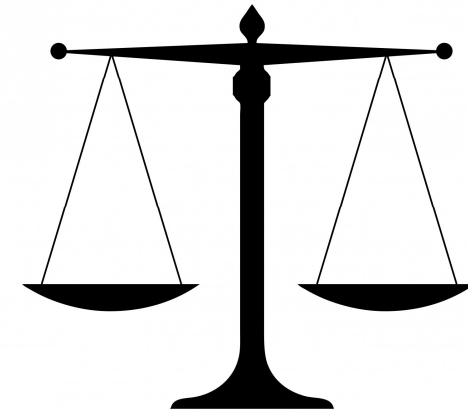
Andre ledd: Faktum

- Hele eller deler av faktum?
 - «de faktiske forhold som vedtaket bygger på»
- Holder det å vise til søknaden eller andre dokumenter?
 - «Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.» (min understreking)
- Merk:
 - Besiktigelse/befaring?
 - Annen innhenting av opplysninger?
 - Omstridt faktum?

Tredje ledd: Skjønnnet

- Forvaltningsskjønnet/det frie skjønn
 - Eksempler:
 - Planvedtak
 - Pbl. § 19-2 (dispensasjon)
 - Pbl. § 29-2 (visuelle kvaliteter)
 - Pbl. kap. 32 (bruk av ulovlighetssanksjoner)
- Skal- eller bør-regel?
 - Husk: kravene er relative
- Hvordan vise skjønnsutøvelsen?

«Dekkende begrunnelse er spesielt viktig ved håndheving av skjønnsmessige bestemmelser.»

Sivilombudsmannen, sak 2011/2812

Oppsummering

- Hyppig ugyldighetsgrunn
- Enkel å forhindre:
 1. Overgå lovens minstekrav
 2. Synliggjør...
 - *forståelsen* av reglene
 - *bruken* av reglene
 - relevant faktum
 - skjønnsutøvelsen